

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 3 oktober 2022
(OR. en)

12934/22

LIMITE

JAI 1252
COPEN 337
FREMP 192
JUSTCIV 119

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Justitiële opleiding en het effect daarvan voor de toegang tot de rechter in het kader van de rechtsstaat

Voor de delegaties gaat hierbij de bovengenoemde nota van het voorzitterschap.

Debat over de rechtsstaat**Justitiële opleiding en het effect daarvan voor de toegang tot de rechter en de rechtsstaat**

Een hoogwaardige opleiding waarin meerdere gebieden aan bod komen, zoals het recht zelf (nationaal, EU- en internationaal recht), de Europese normen inzake de rechtsstaat, niet-juridische kennis, de door de rechterlijke macht gebruikte digitale instrumenten en rechterlijke en beheersvaardigheden, draagt in hoge mate bij aan de kwaliteit van rechterlijke beslissingen en de justitiële dienstverlening aan de burger¹.

Gespecialiseerde justitiële opleiding is dus van fundamenteel belang, met name om de toegankelijkheid van rechtbanken voor personen met specifieke behoeften te verbeteren, slachtoffers van strafbare feiten en andere kwetsbare groepen de juiste ondersteuning te bieden, en de informatie-uitwisseling tussen de rechtbanken en met de media en het publiek te bevorderen.

Even belangrijk is dat goed opgeleide rechters een belangrijke rol spelen bij het handhaven van de rechtsstaat en het waarborgen van effectieve rechtsbescherming. Hun permanente opleiding ondersteunt de inspanningen om de onafhankelijkheid, de kwaliteit en de efficiëntie van de nationale rechtsstelsels te verbeteren.

¹ Grafieken 39 en 32, EU-scorebord voor justitie 2022 (doc. 9304/22 + ADD 1) en grafiek 35, EU-scorebord voor justitie 2021 (doc. 10934/21).

Het belang van justitiële opleiding in de context van de fundamentele kenmerken van rechtsstelsels wordt zowel op nationaal als op Europees niveau erkend. Via hun bevoegde ministeries, zelfregulerende instanties of specifieke academische instellingen voorzien de lidstaten in gespecialiseerde justitiële opleiding voor de leden van hun rechterlijke macht. Initiële opleiding is een belangrijke stap om een onafhankelijke en onpartijdige beroepsbeoefenaar te worden; opleiding speelt een cruciale rol bij de selectie en in de loopbaan van rechters, en draagt bij aan het handhaven van de rechtsstaat.

Op EU-niveau biedt de Europese Commissie sinds 2011 een algemeen strategisch kader voor justitiële opleiding met de nadruk op EU-recht, het meest recente² met bijzondere aandacht voor initiële opleiding, waarvan het verband met de rechtsstaat werd besproken tijdens een conferentie die in het voorjaar van 2022 samen met het Franse voorzitterschap van de Raad werd georganiseerd³. Wat de praktische uitvoering betreft, bevordert het Europees netwerk voor justitiële opleiding (ENJO) de opleiding van en kennisuitwisseling tussen de leden van de Europese rechterlijke macht, terwijl de Academie voor Europees Recht (ERA) en het Europees Instituut voor bestuurskunde (EIPA-Luxemburg) helpen met name de kennis over het EU-recht te consolideren, ook binnen de rechterlijke macht. De strategie voor de Europese justitiële opleiding bevordert de opleiding voor alle beroepen die bij de rechtsbedeling zijn betrokken en die, in nauwe samenwerking met de rechterlijke macht, de rechtsstatelijke cultuur helpen tot stand te brengen in de rechtsstelsels en een effectieve toegang tot de rechter waarborgen. De strategie voorziet in de actieve betrokkenheid van belanghebbenden zoals de Raad van de balies van de Europese Unie (CCBE), de Europese vereniging van advocaten, de Raad van notarissen van de Europese Unie (CNUE) en de Europese Kamer van gerechtsdeurwaarders (UEHJ). Tot slot ziet de Commissie middels jaarverslagen⁴ toe op de deelname van rechtsbeoefenaars aan opleiding in EU-recht.

² Momenteel "Zorgen voor gerechtigheid in de EU – een strategie voor de Europese justitiële opleiding 2021-2024", (doc. 13704/20).

³ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/conference_report_initial_training_of_justice_professionals_serving_the_rule_of_law-en.pdf

⁴ Jaarverslagen over de Europese justitiële opleiding, directoraat-generaal Justitie en Consumentenzaken, Europese Commissie, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/european-judicial-training-2021-2nd_edition.pdf

Het EU-scorebord voor justitie biedt al jaren indicatoren met betrekking tot bepaalde aspecten van justitiële opleiding⁵. In haar jaarlijkse verslagen over de toestand van de rechtsstaat gaat de Commissie ook dieper in op de relevante ontwikkelingen op het gebied van justitiële opleiding in de lidstaten, die te vinden zijn in de desbetreffende landspecifieke hoofdstukken⁶. Voorts werd via het programma "Justitie" 17,7 miljoen EUR uitgetrokken om de opleiding van beoefenaars van juridische beroepen te ondersteunen op het gebied van het Europees burgerlijk recht, het Europees strafrecht, de Europese grondrechten, de rechtsstelsels van de lidstaten en de rechtsstaat⁷. In de nationale herstel- en veerkrachtplannen van sommige lidstaten zijn ook extra middelen toegewezen om de justitiële opleiding te verbeteren.

De ministers van Justitie hebben meermaals bevestigd dat initiële en permanente justitiële opleiding bijdraagt aan de efficiëntie, de kwaliteit en de onafhankelijkheid van de respectieve rechtsstelsels. Ook hebben zij er, laatstelijk in de conclusies van de Raad over de verbetering van de opleiding van juridische professionals in 2021⁸, op gewezen dat justitiële opleiding het wederzijdse vertrouwen verhoogt, wat onontbeerlijk is voor de justitiële samenwerking in burgerlijke en strafzaken.

Overwegende dat al deze elementen een onmisbaar onderdeel vormen van de Europese rechtsstatelijke cultuur, rekening houdend met de jaarlijkse dialoog over de rechtsstaat van de Raad en in het licht van de horizontale bespreking tijdens de Raad Algemene Zaken van 20 september, worden de ministers aangemoedigd een debat te houden over de volgende vragen:

⁵ Het EU-scorebord voor justitie 2022 (doc. 9304/22+ ADD 1).

⁶ [Verslag over de rechtsstaat 2022 - Mededeling en landspecifieke hoofdstukken | Europese Commissie \(europa.eu\)](#) (zie doc. 11408/22 + ADD 1-28).

⁷ Het EU-scorebord voor justitie 2022 (doc. 9304/22+ ADD 1).

⁸ Doc. 6926/21 + COR 1.

1. *Hoe waarborgen de lidstaten, in de context van de ambitieuze doelstellingen van de strategie voor de Europese justitiële opleiding voor 2021-2024, een hoog niveau van participatie van rechters aan permanente opleiding? Zijn er maatregelen op nationaal niveau om toe te zien op de deelname aan justitiële opleiding en om het effect en de doeltreffendheid daarvan te beoordelen?*
 2. *Welk verband bestaat er tussen vrijwillige dan wel verplichte permanente justitiële opleiding en de loopbaanontwikkeling van rechters, hetzij in het algemeen, hetzij wat betreft de toewijzing van taken op het gebied van rechtbankbeheer? Zijn er waargenomen spanningen tussen de verplichting om deel te nemen aan opleiding en de onafhankelijkheid van rechters?*
-